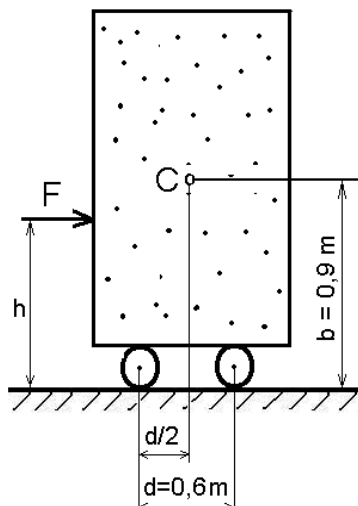

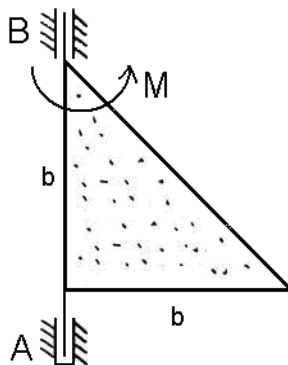
ПРЕДМЕТ: МЕХАНИКА III (ДИНАМИКА)

ЗАДАЦИ ЗА ПРИПРЕМУ II КОЛОКВИЈУМА

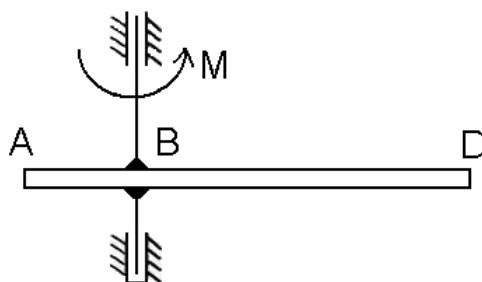
1. Ормар масе $m = 20 \text{ kg}$, монтиран на точиће који му омогућавају да се креће без трења по хоризонталном поду, гура се хоризонталном силом $F = 100 \text{ N}$. Одредити:
  - а) убрзање ормара,
  - б) услов који треба да задовољава растојање h да се ормар не преврне. Димензије точића занемарити.

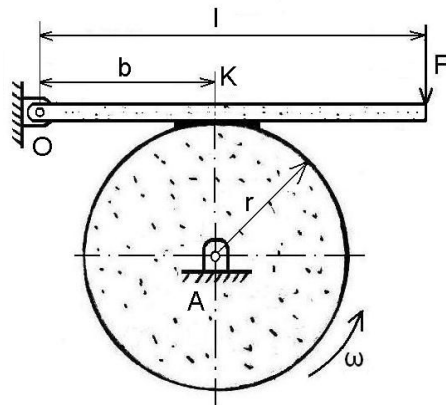
2. Хомогена танка плоча облика једнакокраког правоуглог троугла, масе m и катете дужине b , обрће се из стања мировања под дејством спрега константног момента M око вертикалне осе за коју је везана својом катетом. Занемарујући отпор кретања, одредити закон кретања плоче. Узети да је момент инерције плоче за осу која пролази кроз њену катету $I_z = mb^2/6$.

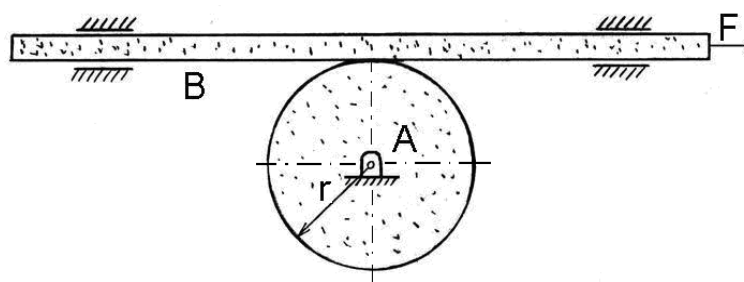
3. Хомогени штап AD , масе $m = 1 \text{ kg}$ и дужине $l = 2 \text{ m}$, круто је везан под правим углом за вертикалну осовину тако да је $\overline{AB} = l/3$. Занемарујући трење, одредити угаоно убрзање штапа под дејством спрега момента $M = 4 \text{ Nm}$.

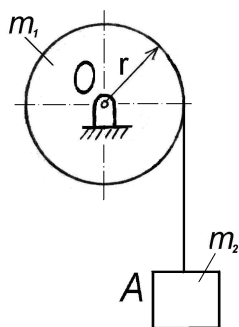
4. Точак A , који се обрће константном угаоном брзином ω_0 , почиње да се кочи помоћу ручне кочице. Коликом силом F треба дјеловати на ручицу да би се точак зауставио за вријеме T , ако је коефицијент трења између точка и папучице μ , дужина ручице l , $\overline{OK} = b$, момент инерције точка за обртну осу I , а полупречник точка r . Масу ручице и димензије папучице занемарити.

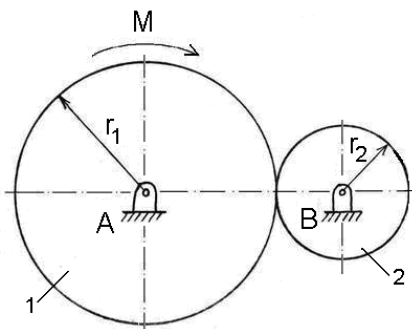
5. Зупчаник A , масе $m_A = 5 \text{ kg}$ и полупречника $r = 20 \text{ cm}$, спрегнут је са хоризонталном зупчастом летвом B , масе $m_B = 10 \text{ kg}$, на коју дјелује сила $F = 20 \text{ N}$. Занемарујући отпоре кретању, одредити:
- угаоно убрзање зупчаника и угаону брзину у тренутку $t_1 = 1 \text{ s}$, ако је кретање почело из мира,
  - тангенцијалну компоненту силе између зупчаника и летве.
- Зупчаник сматрати хомогеним кружним диском.

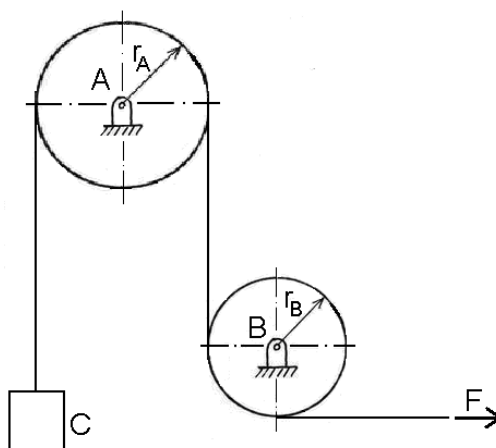
6. На хомогени добош, масе $m_1 = 20 \text{ kg}$ и полупречника $r = 30 \text{ cm}$, који може да се обрће око непокретне хоризонталне осе O намотан је неистегљиви конопца на чијем је крају A објешен терет масе $m_2 = 10 \text{ kg}$. Занемарујући масу конопца и трење у лежиштима, одредити:
- угаоно убрзање добоша при вертикалном спуштању терета,
  - силу у конопцу.
- Полупречник инерције добоша за осу око које се обрће је $i = 20 \text{ cm}$.

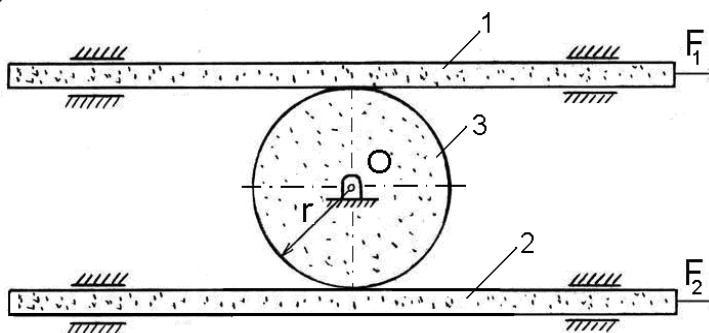
7. Зупчаник 1, масе $m_1 = 10 \text{ kg}$ и полупречника $r_1 = 20 \text{ cm}$, спрегнут је са зупчаником 2, масе $m_2 = 5 \text{ kg}$ и полупречника $r_2 = 10 \text{ cm}$. Ако на зупчаник 1 дјелује константни обртни момент $M = 1,5 \text{ Nm}$, одредити угаоно убрзање зупчаника 1 и интензитет тангенцијалне компоненте силе у тачци додира. Зупчанике сматрати хомогеним кружним дисковима.

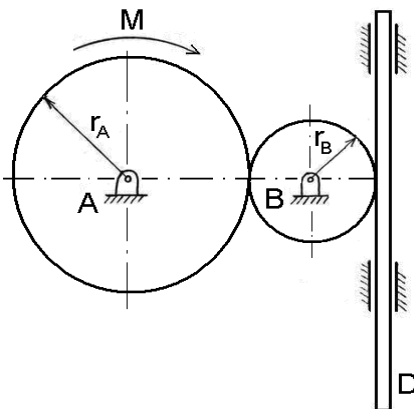
8. Терет C , масе $m_C = 20 \text{ kg}$, подиже се помоћу нерастегљивог ужета пребаченог преко котурова A и B , маса $m_A = 10 \text{ kg}$ и $m_B = 5 \text{ kg}$ и полупречника $r_A = 30 \text{ cm}$ и $r_B = 20 \text{ cm}$, чији се слободни крај вуче у хоризонталном правцу силом $F = 310 \text{ N}$. Занемарујући масу ужета и сматрајући да нема проклизавања између ужета и котурова, одредити:
- угаоно убрзање котура B ,
  - убрзање терета C ,
  - силу у ужету у дијелу између терета и котура A .

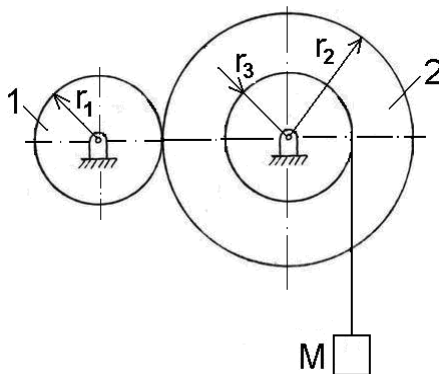
9. Систем приказан на слици састоји се од двије, у хоризонталном правцу транслаторно покретне, летве 1 и 2, маса $m_1 = 5 \text{ kg}$ и $m_2 = 10 \text{ kg}$, спрегнуте са зупчаником 3, масе $m_3 = 20 \text{ kg}$ и полупречника $r = 0,2 \text{ m}$, који може да се обрће око непокретне хоризонталне осе O . Ако на летве дјелују хоризонталне силе $F_1 = 100 \text{ N}$ и $F_2 = 200 \text{ N}$ усмјерене као на слици, одредити угаоно убрзање зупчаника. Зупчаник сматрати хомогеним кружним диском.

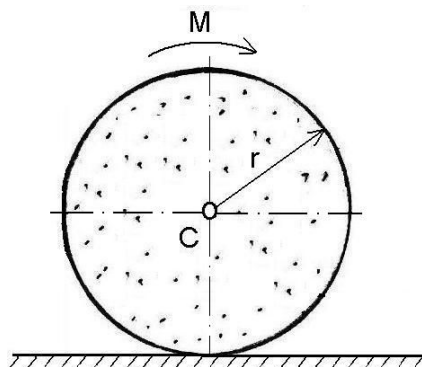
10. Зупчаник A , масе $m_A = 20 \text{ kg}$ и полупречника $r_A = 40 \text{ cm}$, обрће се под дејством обртног момента $M = 90 \text{ Nm}$, доводећи у кретање зупчаник B , масе $m_B = 10 \text{ kg}$ и полупречника $r_B = 20 \text{ cm}$, који је спрегнут са вертикалном зупчастом летвом D , масе $m_D = 15 \text{ kg}$. Занемарујући отпоре кретању, одредити:
- убрзање зупчасте летве,
  - тангенцијалне компоненте сила између зупчаника и између зупчаника B и летве D .
- Зупчанике сматрати хомогеним кружним дисковима.

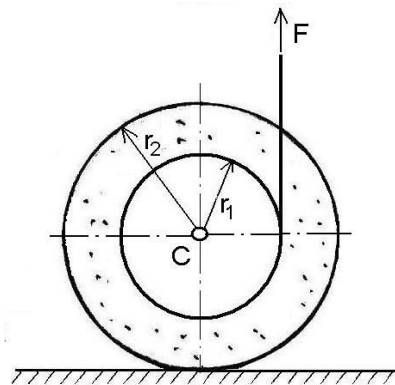
11. За зубчаник 2, полупречника $r_2 = 20 \text{ cm}$ и масе $m_2 = 30 \text{ kg}$, који је у спреси са зубчаником 1, полупречника $r_1 = 10 \text{ cm}$ и масе $m_1 = 10 \text{ kg}$, коаксијално је заварен лаки добош полупречника $r_3 = 10 \text{ cm}$. На добош је намотано лако нерастегљиво уже о чији је слободни крај окачен терет M масе $m_3 = 20 \text{ kg}$. Одредити убрзање терета и силу затезања ужета. Зубчанике сматрати хомогеним кружним дисковима, а масе ужета и добоша занемарити.

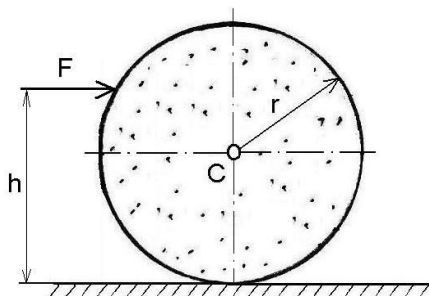
12. Хомогени диск, масе m и полупречника r , почиње кретање без почетне брзине котрљајући се без клизања по хоризонталној равни под дејством спрега константног момента M . Ако је диск у почетном тренутку мировао, одредити једначину кретања центра маса диска.

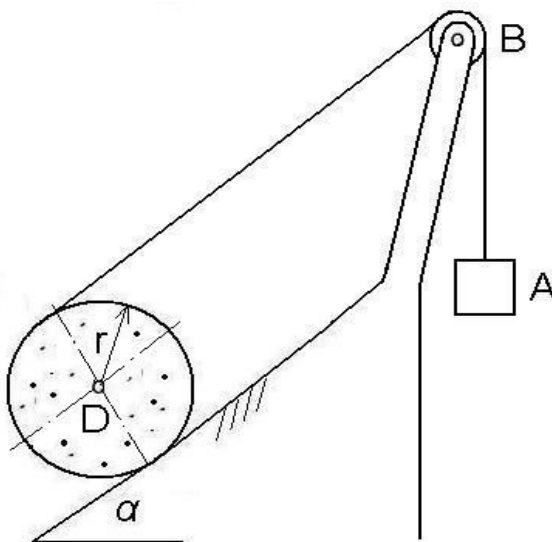
13. Конопац који је намотан на добош калема вуче се вертикалном силом $F = 20 \text{ N}$. Калем је масе $m = 6 \text{ kg}$, а његов полупречник инерције за централну осу управну на раван кретања је $i_C = 90 \text{ mm}$. Ако се калем котрља без клизања по хоризонталној равни, одредити:
- угаоно убрзање калема и убрзање његовог центра C ,
  - минималну вриједност стат. коефицијента трења μ_s сагласну са овим кретањем.
- Дато је: $r_1 = 60 \text{ mm}$, $r_2 = 120 \text{ mm}$.

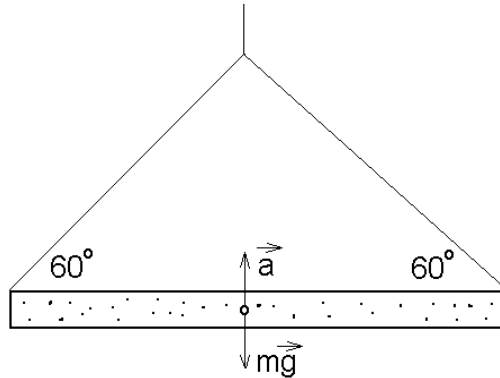
14. На коме растојању h од хоризонталне глатке равни треба дјеловати силом F , константног интензитета и хоризонталног правца, на хомогени диск масе m и полупречника r да би се диск котрљао без клизања по хоризонталној равни?

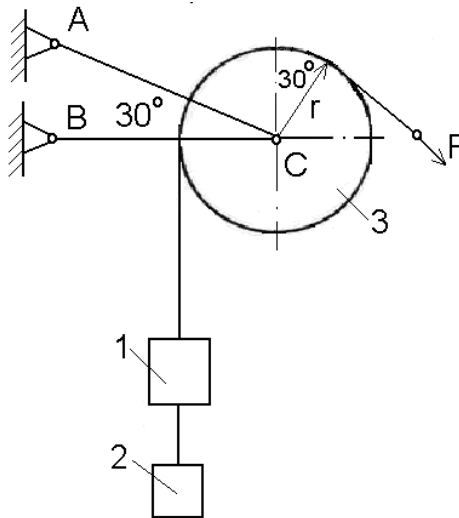
15. Терет A , масе $m_A = m$, везан је за један крај нерастегљивог ужета које је пребачено преко котура B , занемарљиве масе, а затим намотано на котур D , масе $m_D = 2m$. Одредити убрзање котура, сматрајући котур хомогеним диском који се котрља без клизања по стрмој равни нагиба $\alpha = 30^\circ$.

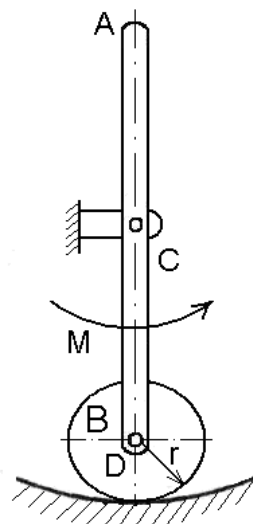
16. Хомогена греда, масе $m = 600 \text{ kg}$, подиже се вертикално убрзањем $a = 1,5 \text{ m/s}^2$.
Одредити силе затезања у сајлама.

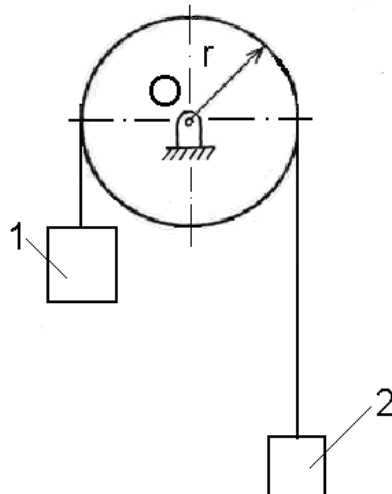
17. Одредити силе у лаким штаповима за које је везана хоризонтална осовина котура 3 (хомогени кружни диск масе $m_3 = 16 \text{ kg}$ и полупречника $r = 20 \text{ cm}$) преко кога је пребачено нерастегљиво уже за чији су лијеви крај везани тегови 1 и 2, маса $m_1 = 80 \text{ kg}$ и $m_2 = 40 \text{ kg}$, а чији се десни крај вуче силом $F = 1300 \text{ N}$.

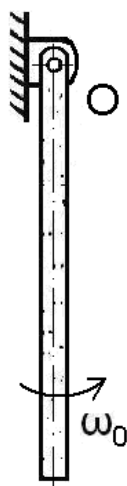
18. Зупчаник B, масе $m_B = 1,8 \text{ kg}$ и полупречника инерције за централну осу $i_D = 32 \text{ mm}$, спрегнут је са непокретним зупчаником, са унутрашњим озубљењем, помоћу штапа ACD. Штап је масе $m_{AD} = 2,5 \text{ kg}$. Систем лежи у вертикалној равни, а у положају приказаном на слици, када је он био у миру, на штап се дјелује спрегом сила момента $M = 1,25 \text{ Nm}$. Одредити убрзање тачке D у том положају. Дато је: $r = 40 \text{ mm}$, $\overline{AC} = 60 \text{ mm}$, $\overline{CD} = 60 \text{ mm}$.

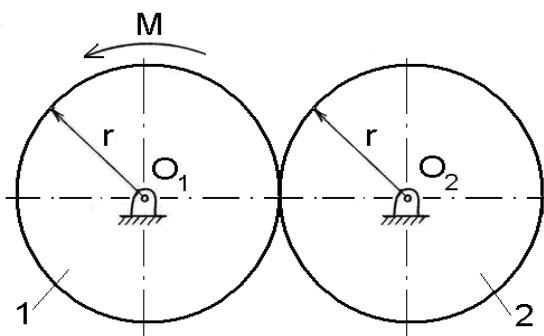
19. Терети 1 и 2, маса $m_1 = 2 \text{ kg}$ и $m_2 = 1 \text{ kg}$, објешени су за крајеве неистегљивог конопца пребаченог преко котура који се може обртати око непокретне хоризонталне осе. Занемарујући масу котура, одредити брзину терета 1 у тренутку када се спусти за висину $h = 3 \text{ m}$. Кретање је почело из мира.

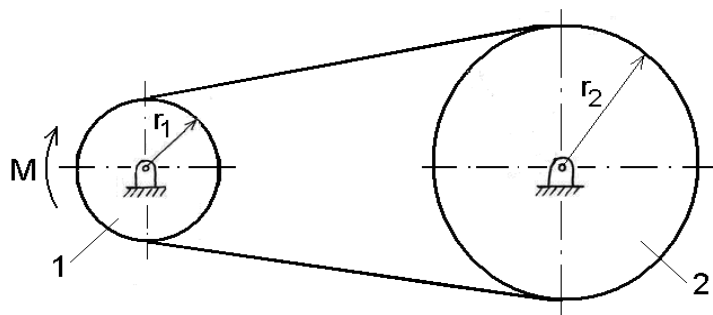
20. Колику почетну угаону брзину ω_0 треба саопштити хомогеном штапу, масе m и дужине l , у најнижем положају да би он обрћући се око хоризонталне осе O направио пола обрта?

21. Два идентична, међусобно спрегнута, зупчаника 1 и 2, сваки масе $m = 2 \text{ kg}$, доводе се у кретање из мировања дејством константног обртног момента $M = 1 \text{ Nm}$. Одредити угаону брзину зупчаника након два обрта, ако је полупречник инерције сваког од њих за обртне осе $i = 0,2 \text{ m}$.

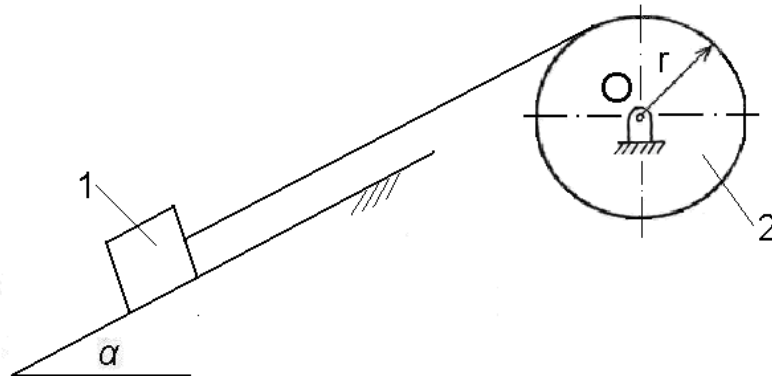

22. Каишни преносник почиње кретање из мира под дејством константног спрега сила момента $M = 2,5 \text{ Nm}$. Моменти инерције каишника у односу на њихове осе обртања су $I_2 = 2I_1 = 1 \text{ kgm}^2$. Одредити угаону брзину каишника 1 након три обрта, ако су полупречници каишника $r_2 = 2r_1$.

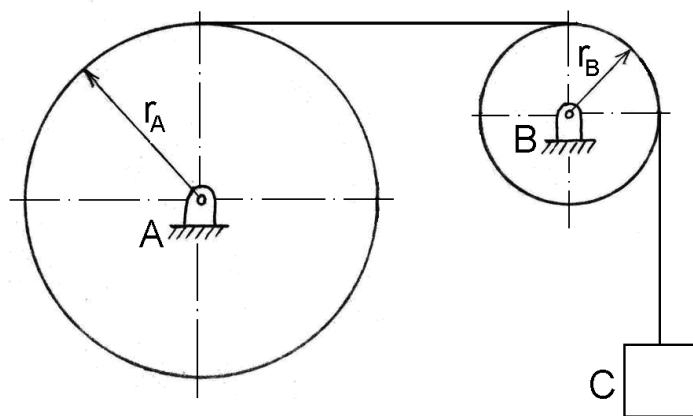

23. Сандук 1, масе $m_1 = 50 \text{ kg}$, који може да се креће по стрмој равни нагиба $\alpha = 30^\circ$, везан је за неистегљиво уже чији је други крај намотан на котур 2 (хомогени кружни диск масе $m_2 = 20 \text{ kg}$ и полупречника r) који се може обртати око непокретне хоризонталне осе O .

- Написати кинетичку енергију система као функцију брзине v ,
- Одредити брзину сандука након што он почевши кретање из мира пређе низ стрму раван пут дужине $L = 2 \text{ m}$, ако је коефицијент трења између сандука и стрме равни $\mu = 0,2$.

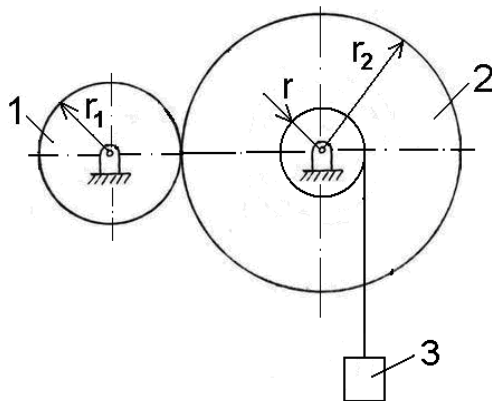

24. Неистегљиво уже, занемарљиве масе, је обавијено око диска A , масе $m_A = 20 \text{ kg}$, и пребачено преко котура B , масе $m_B = 6 \text{ kg}$. За крај ужета је везан тег C масе $m_C = 5 \text{ kg}$. У почетном тренутку систем је мировао. Одредити брзину тега C након што се он спусти за вриједност од 4 m .

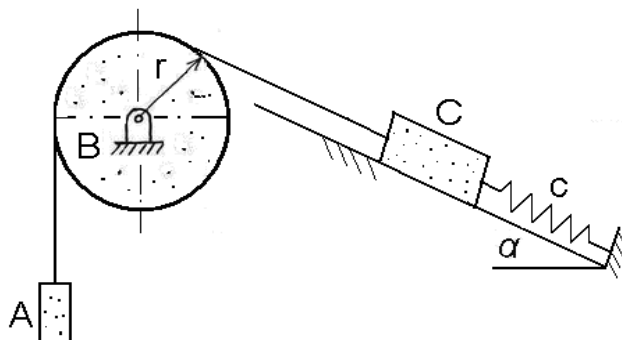

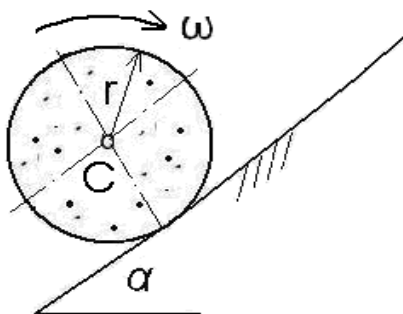
25. Зупчаници 1 и 2 (полупречника $r_1 = 2r$ и $r_2 = 3r$, маса $m_1 = 5 \text{ kg}$ и $m_2 = 10 \text{ kg}$) се могу обртати око одговарајућих непокретних хоризонталних оса. За зупчаник 2 је коаксијално заварен лаки добош занемарљиве масе и полупречника $r = 10 \text{ cm}$. На добош је намотано лако неистегљиво уже за чији је слободни крај објешен тег 3 масе $m_3 = 2 \text{ kg}$. Одредити:
- кинетичку енергију система у функцији угаоне брзине зупчаника 1,
  - угаоно убрзање зупчаника 1,
  - тангенцијалну компоненту силе у тачци спрезања зупчаника.
- Зупчанике сматрати хомогеним кружним дисковима.

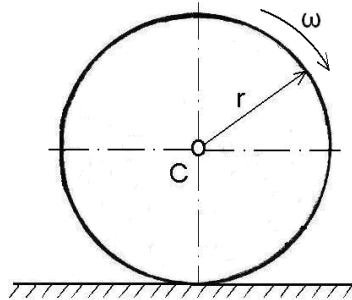
26. Тег A , масе $m_A = 10 \text{ kg}$, почевши кретање из мира, посредством неистегљивог конопца и котура B (хомогени кружни диск, масе $m_B = 30 \text{ kg}$ и полупречника $r = 30 \text{ cm}$), доводи у кретање сандук C масе $m_C = 5 \text{ kg}$ уз стрму раван нагиба $\alpha = 30^\circ$. Сандук је везан за опругу крутости $c = 2 \text{ N/cm}$, која је у почетном положају сандука ненапрегнута. Коefицијент трења између сандука и стрме равни је $\mu = 0,1$. Одредити:
- кинетичку енергију система у функцији брзине тега,
  - максимално растојање за које ће се спустити тег.

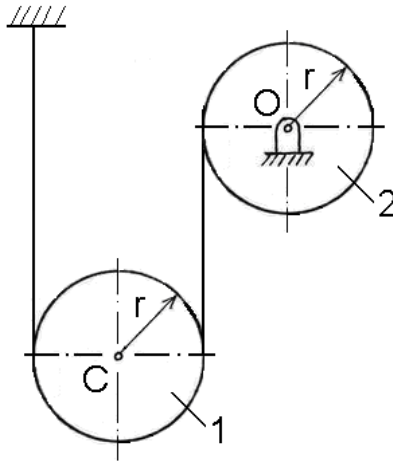
27. Хомогени диск, масе m и полупречника r , котрља се без клизања уз стрму раван нагиба $\alpha = 30^\circ$. Почетна брзина центра диска је $v_{C0} = 4 \text{ m/s}$. Одредити пут који пређе центар C диска до заустављања.

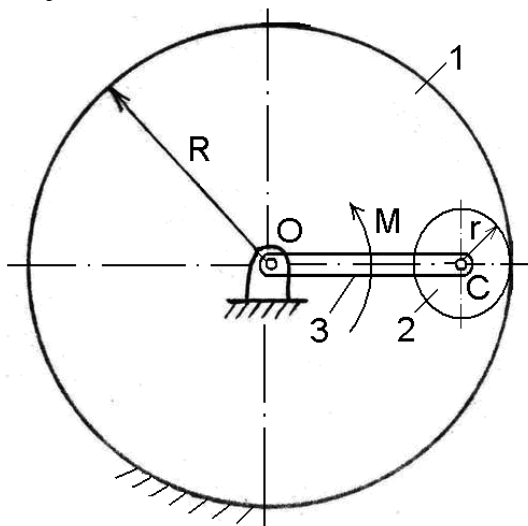
28. Танкозидни цилиндар, масе m и полупречника $r = 0,5 m$, котрља се без клизања по хоризонталној равни. Одредити пут који пређе центар C цилиндра до заустављања, ако је у почетном тренутку угаона брзина цилиндра $\omega_0 = 4s^{-1}$, а крак трења котрљања $k = 0,01 m$.

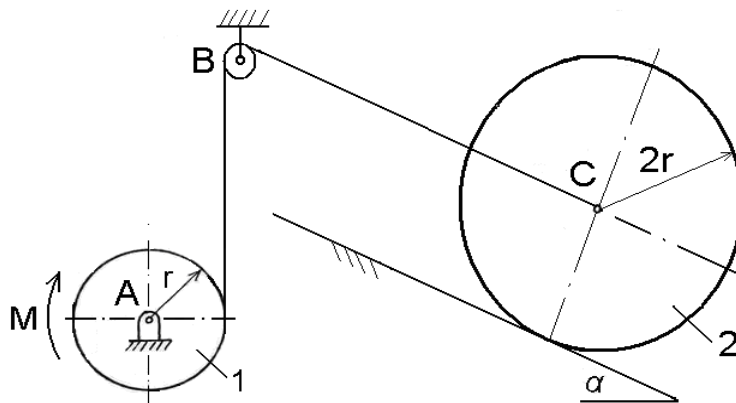
29. Идентични котурови 1 и 2, маса m и полупречника r , који се могу сматрати хомогеним кружним дисковима, почињу кретање из мира у вертикалној равни под дејством силе теже. Уже које је намотано на котур 2 и пребачено преко котура 1 је неистегљиво. Одредити брзину центра C котура 1 након што се он спусти за $h = 1m$.

30. Зупчаник 2, масе m_2 и полупречника r , озубљен је са непомичним зупчаником 1, полупречника $R = 3r$. Зупчаник 2 се доводи у кретање помоћу криваје 3, масе m_3 , која се обрће под дејством спрега сила константног момента M . Зупчаник 2 сматрати хомогеним кружним диском, а кривају 3 хомогеним танким штапом. Одредити:
 а) кинетичку енергију система у функцији угаоне брзине криваје,
 б) угаоно обрзање криваје.

31. На котур 1 (хомогени кружни диск масе $m_1 = m$ и полупречника r), који се може обртати око непокретне хоризонталне осе A , дјелује спрег сила константног момента M . Помоћу неистегљивог ужета и котура B , занемарљивих маса, доводи се у кретање калем 2 (полупречника $2r$, масе $m_2 = m$ и полупречника инерције за централну осу управну на раван кретања $i_C = r$). Калем се котрља без клизања уз стрму раван чији је нагиб α . Крак трења котрљања је k . Одредити:
- кинетичку енергију система као функцију брзине центра C калема,
  - убрзање центра C калема.

32. Неистегљиво уже, на чијем крају visi терет A масе $m_A = 25 \text{ kg}$, пребачено је преко котура B , занемарљиве масе, и намотано на калем K , масе $m_K = 10 \text{ kg}$ и полупречника инерције за централну осу управну на раван кретања $i_C = 7 \text{ cm}$. Одредити:
- кинетичку енергију система у функцији брзине терета сматрајући да се калем котрља без клизања по стрмој равни нагиба $\alpha = 30^\circ$,
  - брзину терета након што се он спусти за висину $h = 2 \text{ m}$, почевши кретање из мира,
  - силу у ужету и силу трења котрљања.
- Дато је: $r_1 = 5 \text{ cm}$, $r_2 = 15 \text{ cm}$.

